

P7_TA-PROV(2010)0300

Euroopa Majanduspiirkond ja Šveits ning takistused siseturu täielikul rakendamisel

Euroopa Parlamendi 7. septembri 2010. aasta resolutsioon Euroopa Majanduspiirkond ja Šveits ning takistused siseturu täielikul rakendamisel (2009/2176(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel 22. juulil 1972 sõlmitud vabakaubanduslepingut;
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahel 21. juunil 1999 sõlmitud isikute vaba liikumise lepingut, ning eriti selle I lisa isikute vaba liikumise kohta ning III lisa kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta;
- võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel 25. juunil 2009. aastal sõlmitud lepingut kaubaveoga seotud kontrolli ja formaalsuste lihtsustamise ning tolli turvameetmete kohta;
- võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel 21. juunil 1999. aastal sõlmitud lepingut vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kohta;
- võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel 21. juunil 1999. aastal sõlmitud kokkulepet riigihangete teatavate aspektide kohta;
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva lepingu 27. mai 2008. aasta protokoll (mis käsitleb Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia osalemist lepingus seoses nende ühinemisega Euroopa Liiduga);
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva lepingu 26. oktoobri 2004. aasta protokoll (seoses Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi lepingus osalemisega nende ühinemise tõttu Euroopa Liiduga);
- võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (teenuste direktiiv)¹;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta²;
- võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna parlamentaarse ühiskomisjoni EMP 33ndal kohtumisel vastu võetud resolutsiooni;
- võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna parlamentaarse ühiskomisjoni aruannet EMP lepingu toimimist 2008. aastal käsitleva aruande kohta;

¹ ELT L 376, 27.12.2006, lk 36.

² ELT L 255, 30.9.2005, lk 22.

- võttes arvesse 2. septembri 2009. aasta raportit Šveitsi välispoliitika kohta;
 - võttes arvesse EMP ja EFTA riikide 25ndat siseturu tulemustabelit;
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut ja eriti selle artiklit 217, milles liidule antakse õigus sõlmida rahvusvahelisi lepinguid;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48;
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A7-0216/2010),
- A. arvestades, et Euroopa vabakaubandusassotsiatsiooni (EFTA) riigid (Island, Liechtenstein, Norra, ja Šveits) kuuluvad Euroopa Liidu olulisemate kaubanduspartnerite hulka, kusjuures Šveits ja Norra on kauplemise mahu järgi otsustades tähtsuselt neljandal ja viiendal kohal;
- B. arvestades, et ELi ja kolme EFTA riigi (Islandi, Liechtensteini ja Norra) suhted põhinevad Euroopa Majanduspiirkonnal (EMP), mis annab võimaluse osaleda täiel määral siseturul, kuna Euroopa Majanduspiirkonna lepingut hallatakse ja kontrollitakse suurel määral institutsionaliseeritud raamistikus;
- C. arvestades, et Šveitsi rahvas hääletas 1992. aasta rahvahääletusel EMP lepingus osalemise vastu ning seetõttu põhinevad Šveitsi ja ELi suhted praegu rohkem kui 120 kahepoolsetel ning sektoripõhistel lepingul, mis võimaldavad siseturuga küll suures osas integreeruda, kuid välistavad siiski selles täieliku osalemise,

Sissejuhatus

1. on arvamusel, et EMP leping on oluline majanduskasvu soodustav tegur; tunneb heameelt, et EMP ja EFTA riigid on edukalt rakendanud siseturgu reguleerivaid õigusakte, nagu seda näitab ka EMP ja EFTA riikide siseturu tulemustabel; märgib, et isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe rakendamine tekitab ELi ja Šveitsi suhetes palju rohkem probleeme;
2. märgib, et kahepoolsetes lepingutes ei ole kehtestatud automaatset mehhanismi nende sisu kohaldamiseks asjakohase seadustiku hilisema arenguga; tunnistab, et siseriikliku seaduse autonoomne kohaldamine ELi seadustega kahepoolsete lepingutega hõlmatud valdkondades on tingitud Šveitsi rahva iseseisvast otsusest mitte ühineda EMPga ning seda otsust tuleb täielikult austada;

Siseturgu reguleerivate õigusaktide rakendamine: EMP ja EFTA riigid

3. tunneb heameelt, et iga-aastasest tarbijaturu tulemustabelist on võimalik saada EMP ja EFTA riikide kohta rohkem teavet; soovib EFTA järelevalveametil komisjoni abiga ja temaga koostöös jätkata siseturgu reguleerivate õigusaktide rakendamise süstemaatilise kontrolli väljaarendamist;
4. märgib, et Lissaboni lepingu jõustumine tõi kaasa ebakindluse, mil määral ELi õigusaktid on EMP suhtes asjakohased; on arvamusel, et selle tulemusel võib siseturgu reguleerivate õigusaktide kohaldamine EMP ja EFTA riikides aeglustuda; kutsub komisjoni tungivalt üles andma olukorrale oma hinnangu;
5. märgib, et Lissaboni leping suurendab liikmesriikide parlamentide rolli otsuste tegemise protsessis; on arvamusel, et samamoodi peaksid EMP ja EFTA riikide parlamendid olema EMPd puudutavate ettepanekute osas suuremal määral kaasatud ELi õigusloomeprotsessi; kutsub komisjoni üles edastama EMP ja EFTA riikide parlamentidele õigusloomealased ettepanekud, mis saadetakse konsulteerimiseks ELi liikmesriikide parlamentidele;

6. kutsub komisjoni üles andma ametliku vormi EMP lepingu reguleerimisalasse kuuluvatest uutest ELi eeskirjadest ja õigusaktidest teavitamise protsessile, et vähendada lõhet uute õigusaktide vastuvõtmise ja nende võimaliku ülevõtmise vahel EMP ja EFTA riikides;
7. soovib EMP ja EFTA riikidel eraldada piisavalt vahendeid siseturgu käsitlevate õigusaktide rakendamiseks; sellega seoses on ülimalt tähtis teenuste direktiivi rakendamine, eelkõige ühiste kontaktpunktide loomine;
8. tunnustab, et siseturgu käsitlevate õigusaktide rakendamine võtab EMP ja EFTA riikides institutsioonilistel põhjustel kauem aega kui ELis; märgib, et hoolimata erinevatest tingimustest ja üldiselt headest tulemustest on EMP ja EFTA riikidel veel potentsiaali vähendada veelgi mahajäämust rakendamise valdkonnas;
9. märgib, et praegu on arutusel ka muud olulised siseturgu käsitlevad õigusloomealased ettepanekud, kaasaarvatud komisjoni ettepanek võtta vastu tarbija õiguste direktiiv; kutsub komisjoni üles kaasama EMP ja EFTA riike veelgi rohkem nendesse aruteludesse;

Siseturgu reguleerivate õigusaktide rakendamine: Šveits

10. tunneb heameelt edusammude üle, mida on tehtud ELi ja Šveitsi vaheliste piiriüleste teenuste osutamisele seatud piirangute leevendamiseks ning tervitab eelkõige isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe positiivset mõju, mida näitab ka asjaolu, et aastatel 2005–2009 on pidevalt kasvanud ELi kodanike arv, kellel on Šveitsis töökoht või kes seal füüsilisest isikust ettevõtjana teenuseid osutavad; märgib, et see suundumus on olnud mõlemale osapoolle kasulik;
11. märgib, et Šveits on isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe toetuseks kasutusele võtnud rea täiendavaid meetmeid, et kaitsta töötajaid palga- ja sotsiaalse dumpingu vastu, tagada Šveitsi ja ELi teenuseosutajate võrdne kohtlemine ning säilitada avalikkuse toetuse kokkuleppele; tõdeb, et need meetmed võivad muuta teenete osutamise ELi ettevõtete (eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete) poolt Šveitsis keerulisemaks; märgib, et Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse kohaselt oleks mõni nendest meetmetest vastuvõetav ainult siis, kui nad kaitseksid proportsionaalsel moel sellist avalikku huvi, mis ei ole teenuseosutajate päritoluriigis veel kaitstud;
12. juhib tähelepanu sellele, et eelkõige järgmised toetusmeetmed on ebaproportsionaalsed seoses isikute vaba liikumise lepinguga ja raskendavad VKEdel teenuste osutamist Šveitsis: Šveitsis kehtiv kaheksapäevase ooteajaga etteteatamiskohustus, kolmepoolsete komisjonide teostatava järelevalve kulude kandmise kohustus ja liigselt kasutatav järelevalvetava; sellega seoses nõuab tungivalt, et Šveitsi ametiasutused tunnustaksid kehtetuks eeskirjad, mille kohaselt peavad piiriüleseid teenuseid osutavad välismaised ettevõtted esitama rahaline korrektsuse tagatise;
13. on mures hiljutiste sündmuste pärast Zürich-Kloteni lennujaamas, kus Šveitsi ametivõimud ei lubanud Saksamaa ja Austria taksodel reisijaid peale võtta, ja kahtleb sügavalt, kas selline tegevus on isikute vaba liikumise lepinguga kooskõlas; nõuab tungivalt, et komisjon seda küsimust põhjalikult uuriks;
14. kutsub komisjoni üles uurima lähemalt neid meetmeid, mis takistavad siseturu toimimist ELis ning tekitavad probleeme ka Šveitsi teenuseosutajatele, ning vajaduse korral võtta selles osas meetmeid;
15. ergutab Šveitsi valitsust ja kantoneid tuginema ELi ja EMP riikide kogemustele seoses

teenustesektori avamisega teenuste direktiivi rakendamise teel; rõhutab, et majanduslikust aspektist on teenuste direktiivil liberaliseeriv mõju mitte ainult liikmesriikide vahel, vaid ka liikmesriikide sees seoses siseriiklike õigusaktide läbivaatamisega, et kõrvaldada tarbetud tõkked asutamiseõiguse ja vastastikuse eksperdi hinnangu valdkonnas, mille puhul liikmesriigid on põhjendanud täiendavate piirangute kehtestamist avalike huvide kaitsega; on seepärast seisukohal, et samasugune lähenemine võib tulla kasuks ELi ja Šveitsi vaheliste piiriüleste teenuste laialdasemale osutamisele;

16. tunneb heameelt jõupingutuste üle, mida Šveitsi valitsus on teinud, et muuta ELi ettevõtetele teave paremini kättesaadavaks;
17. väljendab heameelt Šveitsi Liidunõukogu otsuse üle võtta üle direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta ning kutsub Šveitsi ja komisjoni üles saavutama direktiivi rakendamise kokkulepe nii kiiresti kui võimalik;
18. tõdeb, et isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe ei sisalda üldist lepingut teenuste vaba liikumise kohta ning et seda küsimust käsitletakse kahepoolsetes erilepingutes vaid väga valikuliselt; rõhutab, et teenuste vaba liikumist käsitleva kõikehõlmava lepinguga kaasneksid mõlemale poolele märkimisväärsed majanduslikud eelised; kutsub seepärast komisjoni ja Šveitsi üles uurima võimalust alustada läbirääkimisi teenuste vaba liikumist käsitleva kõikehõlmava lepingu sõlmimiseks;
19. austab täielikult Šveitsi ja ELi eriliste suhete põhjuseid; on siiski arvamusel, et tuleks teha kõik võimalik võrdväärsete või paralleelsete siseturgu reguleerivate õigusaktide samasuguseks tõlgendamiseks ELis ja Šveitsis (ka teenuste vaba liikumise valdkonnas), et Šveits saaks siseturust võrdselt osa võtta;
20. rõhutab ELi ja Šveitsi ühist huvi isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe kohaldamise veelgi suurema ühtlustamise vastu ning Šveitsi ja ELi siseturgu reguleerivate õigusaktide veelgi kiirema lähenemise vastu, mille tulemusel muutuks ettevõtluskeskkond mõlema poole ettevõtjate jaoks läbipaistvamaks ja ettearvatavamaks;
21. tunneb heameelt iseseisva suundumuse üle Šveitsi riigiasutuste käitumises, kes võtavad arvesse Euroopa Liidu Kohtu otsuseid, mis on langetatud pärast isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe allakirjutamist; tunneb heameelt Šveitsi seadusandluse hiljutise kohandamise üle, mis võimaldab võtta arvesse Cassis de Dijon'i põhimõtet;
22. soovib komisjonil ja Šveitsil jõuda kiiresti ühistele arusaamadele käimasolevatel kahepoolsetel lepingute läbirääkimistel, sealhulgas tooteohutuse osas; kutsub komisjoni ja Šveitsi üles sõnastama need ja tulevased lepingud võimalikult selgelt ja võttes arvesse tulevase suundumusi, et juba algusest peale oleks lepingute ebaühtlase kohaldamise võimalused rangelt piiratud;
23. kutsub komisjoni ja Šveitsi üles uurima võimalusi arendada välja mehhanism isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe kiiremaks kohaldamiseks asjakohase seadustiku arenguga valdkondades, mis kuuluvad kokkuleppe reguleerimisalasse;
24. kutsub komisjoni ja Šveitsi üles lühikese aja jooksul uurima võimalusi leida teatavatele institutsioonilistele küsimustele horisontaalseid lahendusi, vähendada otsuste tegemise süsteemi killustatust ja suurendada läbipaistvust, tõhustada ühiskomiteede vahelist suhtlust ja kaaluda tõhusa konfliktide lahendamise mehhanismi kasutuselevõtmist;

25. nõuab tõhusamat suhtlemist Euroopa Parlamendi ja Šveitsi vahel ning Šveitsi esindajate aktiivsemat kaasamist Euroopa Parlamendi ja selle asjakohaste organite töösse;
26. märgib, et mitmes eri valdkonnas, muu hulgas tarbijakaitse valdkonnas käimasolevatel ja kavandatavatel läbirääkimistel esile kerkida võivate uute probleemidega seoses tuleb arutada võimalust minna olemasolevast institutsioonilisest raamistikust kaugemale ja võib-olla sõlmida kõikehõlmav kahepoolne leping, millest on kasu nii Šveitsile kui ka ELile;

o
o o

27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.